

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту та
спеціальної освіти
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СОКОЛОВА Ганна Борисівна
ГАЛУЩЕНКО Вікторія Іванівна

Методичні рекомендації до проходження практик здобувачами освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності А6 Спеціальна освіта

Одеса-2026

*Рекомендовано до друку вченою радою Університет Ушинського
(протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)*

Рецензенти:

Пахомова Н. Г. – доктор педагогічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту спеціальної та інклюзивної освіти Полтавського національного педагогічного Університету імені В. Г. Короленка;

Форостян О. І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Соколова Г. Б., Галущенко В. І.

Методичні рекомендації до проходження практик [для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності А6 Спеціальна освіта]. Одеса : Університет Ушинського, 2026. 59 с.

Методичні рекомендації містять матеріали щодо організації, змісту та особливостей проходження практик здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта. Видання визначає мету, завдання, порядок проведення практик, вимоги до звітної документації та критерії оцінювання результатів практичної підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. У рекомендаціях висвітлено особливості діяльності здобувачів на різних базах практики, зміст професійних завдань та форми підсумкового контролю результатів практичної підготовки. Матеріали видання спрямовані на забезпечення ефективної організації практичної діяльності здобувачів освіти, формування їхніх професійних компетентностей та готовності до самостійної роботи за фахом.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Види практик за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта (Логопедія)».....	6
Виробнича практика (логопедична в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти).....	10
Виробнича практика (логопедична в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти).....	21
Виробнича практика (в інклюзивно-ресурсних центрах).....	32
Переддипломна практика.....	44
Загальні критерії оцінювання практики здобувачів.....	54
Підведення підсумків практики.....	56
Рекомендовані джерела інформації.....	57

ВСТУП

Практична підготовка є невід'ємною складовою професійного становлення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта та важливою умовою формування їхньої професійної компетентності. Саме під час проходження практик майбутні фахівці мають можливість закріпити й поглибити теоретичні знання, отримані під час навчання, набути досвіду самостійної професійної діяльності, удосконалити практичні вміння та навички, необхідні для здійснення корекційно-розвиткової, діагностичної, консультативної, освітньої та науково-дослідної роботи.

Практична підготовка здобувачів освіти за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта (Логопедія)» здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти за спеціальністю А6 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти, професійного стандарту на групу професій «Вчитель-логопед», «Логопед», Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки магістрів.

Методичні рекомендації розроблено з метою забезпечення належної організації практичної підготовки здобувачів освіти, визначення єдиних вимог до змісту, організації, проходження та підсумкового оцінювання практик. У рекомендаціях висвітлено завдання практик, обов'язки здобувачів, вимоги до ведення документації, особливості підготовки звітних матеріалів та критерії оцінювання результатів практичної діяльності.

Проходження практик спрямоване на формування у здобувачів здатності здійснювати комплексний психолого-педагогічний та логопедичний супровід осіб з особливими освітніми потребами, використовувати сучасні технології діагностики та корекції мовленнєвих

порушень, організовувати ефективну взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу, а також проводити науково-дослідну діяльність у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта (Логопедія)» передбачено такі види практичної підготовки: виробнича практика (логопедична в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти), виробнича практика (в інклюзивно-ресурсних центрах), виробнича практика (логопедична в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти) та переддипломна практика. Кожен із зазначених видів практики має власну мету, завдання та специфіку організації, проте всі вони спрямовані на формування висококваліфікованого фахівця, здатного ефективно здійснювати професійну діяльність у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Методичні рекомендації адресовані здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта та покликані сприяти успішному проходженню практик, розвитку професійної майстерності, дослідницьких умінь і готовності до самостійної професійної діяльності в галузі логопедії.

ВИДИ ПРАКТИК
за освітньо-професійною програмою
«Спеціальна освіта (Логопедія)» другого (магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта

з/ п	Назва практики	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС
1	Виробнича практика (логопедична в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти)	2	7
2	Виробнича практика (логопедична в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти)	2	7
3	Виробнича практика (в інклюзивно-ресурсних центрах)	2	7
4	Переддипломна практика	3	3

Під час реалізації виробничих практик за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта (Логопедія)» формуються такі ПРН:

ПРН-1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

ПРН-2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

ПРН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

ПРН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на

основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

ПРН-5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН-6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

ПРН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

ПРН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН-10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

ПРН-14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН 16. Забезпечувати ранню діагностику, профілактику і супровід мовленнєвих розладів, використовуючи адаптивні стратегії логопедичного впливу та інструменти цифрової комунікації. Розвивати партнерство з родинами, педагогами, медичними і соціальними фахівцями задля своєчасного та ефективного реагування на потреби дитини в умовах раннього втручання.

Унаслідок досягнення результатів практичної підготовки здобувачі

вищої освіти в контексті змісту різних видів практики мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності:

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11. Здатність розв'язувати складні задачі у сфері спеціальної та інклюзивної освіти з урахуванням регіональних потреб.

СК-12. Здатність вибудовувати власний алгоритм корекційно-реабілітаційної логопедичної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

СК-14. Здатність здійснювати моніторинг мовленнєвого розвитку дитини за допомогою скринінгових методик, опитувальників, адаптованих інструментів оцінки та спостереження з урахуванням вікових норм розвитку мовлення.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (ЛОГОПЕДИЧНА В СПЕЦІАЛЬНИХ ТА ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ)

Мета виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти) полягає у забезпеченні професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта (Логопедія)» до самостійного, творчого та компетентного здійснення професійної діяльності в умовах спеціальних та інклюзивних закладів дошкільної освіти.

Практика спрямована на формування здатності застосовувати теоретичні знання у процесі діагностичної, корекційно-розвиткової, консультативної та організаційно-методичної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; обґрунтовано добирати та використовувати сучасні логопедичні технології, методи, форми і прийоми подолання порушень мовленнєвого розвитку; здійснювати комплексне вивчення мовленнєвих, когнітивних та психомоторних особливостей дітей, аналізувати результати обстеження та визначати напрями корекційно-педагогічного супроводу.

Важливим **завданням** практики є набуття вмінь щодо перспективного і поточного планування корекційно-логопедичної роботи, розроблення та використання дидактичних, наочних, технічних, інтерактивних і цифрових засобів навчання, а також формування навичок ефективної професійної взаємодії з батьками (законними представниками) дітей з особливими освітніми потребами, зокрема із застосуванням сучасних дистанційних та онлайн-форм співпраці.

Об'єктами (базами) проходження виробничої практики виступають спеціальні та інклюзивні заклади дошкільної освіти міста Одеса, Одеської області з якими укладено відповідні угоди. У разі потреби, студенти самі ініціюють проходження практики в інших областях України.

Очікувані програмні результати навчання.

ПРН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

ПРН-5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН-6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

ПРН 16. Забезпечувати ранню діагностику, профілактику і супровід мовленнєвих розладів, використовуючи адаптивні стратегії логопедичного впливу та інструменти цифрової комунікації. Розвивати партнерство з родинами, педагогами, медичними і соціальними фахівцями задля своєчасного та ефективного реагування на потреби дитини в умовах раннього втручання.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-11. Здатність розв'язувати складні задачі у сфері спеціальної та інклюзивної освіти з урахуванням регіональних потреб.

СК-12. Здатність вибудовувати власний алгоритм корекційно-реабілітаційної логопедичної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

СК-14. Здатність здійснювати моніторинг мовленнєвого розвитку дитини за допомогою скринінгових методик, опитувальників, адаптованих інструментів оцінки та спостереження з урахуванням вікових норм розвитку мовлення

Організація проведення практики

Відповідно до «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (2026 р.), навчального плану та графіка освітнього процесу Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти для здобувачів другого

(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта (Логопедія)» передбачено проходження виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти).

Практика спрямована на формування та вдосконалення професійних компетентностей майбутніх вчителів-логопедів, необхідних для здійснення діагностичної, корекційно-розвиткової, консультативної, організаційно-методичної та науково-дослідницької діяльності в умовах спеціальної та інклюзивної освіти. Під час проходження практики здобувачі набувають досвіду комплексного вивчення мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, планування та реалізації індивідуальних програм корекційно-логопедичного супроводу, добору та застосування сучасних технологій, методів, прийомів і засобів логопедичної роботи.

Практика забезпечує формування навичок професійної взаємодії з педагогічними працівниками, фахівцями закладів дошкільної освіти та батьками дітей з особливими освітніми потребами, розвиток здатності до рефлексії, аналізу результатів власної професійної діяльності, прийняття обґрунтованих професійних рішень, а також готовності до впровадження інноваційних та цифрових технологій у процес корекційно-розвиткової роботи.

Проходження виробничої практики сприяє становленню професійної готовності майбутнього логопеда до самостійного виконання професійних функцій в умовах сучасного спеціального та інклюзивного освітнього середовища, розвитку професійної мобільності, відповідальності, творчої ініціативи та здатності до безперервного професійного самовдосконалення.

Практикою здобувачів від університету керують викладачі кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, а від баз практики – директори закладів дошкільної освіти, методисти, вчителі-логопеди, вихователі-методисти та інші фахівці, визначені адміністрацією закладу. Направлення здобувачів на

практику здійснюється відповідно до наказу ректора університету. Перед початком практики здобувачі забезпечуються програмою практики, методичними рекомендаціями та щоденниками практики.

У період проходження практики на здобувачів поширюються правила внутрішнього розпорядку бази практики, вимоги чинного законодавства України про працю, правила охорони праці, техніки безпеки та безпеки життєдіяльності. До початку виконання професійних обов'язків здобувачі проходять відповідні інструктажі та зобов'язані неухильно дотримуватися встановлених вимог. Здобувач повинен своєчасно прибути на базу практики та виконувати програму практики в повному обсязі.

Під час проходження практики магістрантам надається можливість ознайомитися зі структурою та особливостями функціонування закладу дошкільної освіти, організацією діяльності логопедичної служби, нормативною документацією, графіком роботи фахівців, матеріально-технічним забезпеченням логопедичного кабінету, змістом корекційно-розвиткової, консультативної та просвітницької роботи.

Здобувачі спостерігають за діяльністю вчителя-логопеда, аналізують організацію освітнього процесу та режимних моментів у закладі дошкільної освіти, ознайомлюються з розкладом індивідуальних, підгрупових та фронтальних корекційно-розвиткових занять, беруть участь у підготовці та проведенні логопедичних занять, розробленні дидактичних матеріалів, наочних посібників, ігор та вправ для дітей з особливими освітніми потребами.

Програма виробничої практики передбачає виконання завдань, спрямованих на узагальнення та практичне застосування здобутих знань, формування професійних умінь і навичок, набуття досвіду самостійної роботи в умовах спеціального та інклюзивного дошкільного освітнього середовища, а також перевірку готовності майбутнього логопеда до виконання професійних обов'язків.

Підсумком проходження виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти) є підготовка та захист звіту про проходження практики, у якому відображаються результати виконання програми практики, набуті професійні компетентності, аналіз проведеної роботи та висновки щодо готовності здобувача до самостійної професійної діяльності. Результати практики презентуються та обговорюються під час підсумкової конференції.

Під час виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти) здобувачі виконують такі завдання:

- поглиблюють, закріплюють та конкретизують теоретичні знання, набуті під час вивчення логопедії, спеціальної педагогіки, спеціальної психології, інклюзивної освіти та інших дисциплін професійної підготовки;
- опановують сучасні методики логопедичного обстеження дітей з особливими освітніми потребами та технології організації корекційно-розвиткової роботи в умовах спеціальних та інклюзивних закладів дошкільної освіти;
- ознайомлюються зі змістом, структурою та особливостями реалізації освітніх програм виховання і розвитку дітей з особливими освітніми потребами;
- набувають умінь здійснювати комплексне вивчення мовленнєвого розвитку дітей, аналізувати результати діагностичного обстеження та визначати напрями корекційно-логопедичної роботи;
- формують навички здійснення диференційованого та індивідуального підходу під час організації та проведення індивідуальних, підгрупових і фронтальних форм роботи з дітьми;
- удосконалюють уміння планувати корекційно-розвиткову, освітню та виховну діяльність відповідно до вікових, індивідуальних та особливих освітніх потреб дітей;
- навчаються відбирати, аналізувати, адаптувати та систематизувати навчальний матеріал, здійснювати його дидактичну переробку з

урахуванням особливостей психофізичного та мовленнєвого розвитку дітей;

- набувають практичного досвіду підготовки та проведення індивідуальних, підгрупових і фронтальних логопедичних занять із використанням сучасних корекційно-розвиткових технологій;
- беруть участь у розробленні та реалізації індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами, визначенні цілей, завдань та змісту корекційно-логопедичного супроводу;
- удосконалюють навички добору та створення дидактичних матеріалів, наочних посібників, інтерактивних засобів навчання та корекції;
- формують уміння взаємодіяти з педагогічними працівниками, практичними психологами, асистентами вихователів, батьками дітей та іншими фахівцями команди психолого-педагогічного супроводу;
- розвивають навички професійного аналізу та самоаналізу проведених занять і корекційно-розвиткових заходів, оцінювання ефективності власної професійної діяльності;
- набувають досвіду ведення документації вчителя-логопеда та оформлення матеріалів, необхідних для організації корекційно-розвиткової роботи;
- формують професійно важливі якості майбутнього логопеда: відповідальність, комунікативність, педагогічну етику, творчий підхід до розв'язання професійних завдань, готовність до безперервного професійного саморозвитку та самовдосконалення.

Розподіл балів за видами діяльності здобувачів під час виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти)

№	Види завдань	К-сть балів	Оцінює		
			Керівник від бази практики	Керівник практики	Керівник практики

I. Ознайомлення з роботою спец. закладу дошкільної освіти		максимальна кількість – 15			
		з них:			
1.1	Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта з урахуванням специфіки закладу	1-2			
1.2	Відвідування та здійснення аналізу занять логопеда СЗО і однокурсників	1-3			
1.3	Вивчення та аналіз документації	1-5			
1.4	Якість проведення пробних занять	1-5			
II. Навчально-методична, психолого-педагогічна робота з дітьми		максимальна кількість – 30			
		з них:			
2.1	Ознайомлення з планом корекційно-виховної роботи	0-2			
2.2	Підготовка та проведення виховних заходів, бесіди з батьками за необхідністю тощо	1-5			
2.3	Особливості підбору матеріалу для занять та проведення логопедичних ігор та вправ	1-10			
2.4	Проведення логопедичного обстеження за нозологіями	1-8			
2.5	Складання психолого-педагогічної характеристики дитячого колективу	1-5			
III. Залікові заняття (3 заняття)		максимальна кількість – 15			
		з них:			
3.1	Підготовка і проведення залікового заняття №1 (підгр. чи фрон)	1-5			
3.2	Підготовка і проведення залікового заняття №2 (підгр. чи фрон)	1-5			
3.3	Підготовка і проведення залікового заняття №3 (індив. заняття)	1-5			
V. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість – 40			
		з них:			
5.1	Звіт з виробничої практики, підсумкова конференція	1-7			
5.2	Плани-конспекти залікових занять та виховного заходу з необхідною наочністю.	1-10			
5.3	Картки індивідуального розвитку дитини (мовленнєві) на 3-х дітей та психолого-педагогічна характеристика дитячого колективу	1-10			
5.4	Презентація за етапами проходження практики	1-10			
5.5	Щоденник з планами-конспектами занять (крім залікових)	1-3			
	ВСЬОГО	100			

Вимоги до звітної документації

Після завершення виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти) проводиться підсумкова конференція, під час якої здобувачі вищої освіти презентують результати виконання програми практики, аналізують набутий професійний досвід та висловлюють пропозиції щодо вдосконалення її змісту й організації. Керівники практики здійснюють оцінювання результатів діяльності здобувачів, рівня сформованості їхніх професійних компетентностей та якості підготовленої звітної документації.

За результатами проходження практики здобувач подає таку звітну документацію:

1. Щоденник виробничої практики.
2. Індивідуальний план проходження виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної освіти), погоджений з керівником практики та адаптований до специфіки бази практики.
3. Індивідуальні картки логопедичного обстеження дітей з особливими освітніми потребами (мовленнєві картки) – 3 одиниці з відповідним дидактичним матеріалом (у формі, затвердженій закладом дошкільної освіти).
4. Психолого-педагогічну характеристику дитячого колективу.
5. Конспекти проведених контрольних логопедичних занять із відповідним дидактичним забезпеченням: одне індивідуальне та два групові (підгрупові або фронтальні) заняття.
6. Звіт про проведення виховного, просвітницького або консультативного заходу, який відображає взаємодію логопеда з педагогічними працівниками та батьками дітей з особливими освітніми потребами (за потреби в дистанційному форматі), із додаванням конспекту та наочних матеріалів.
7. Письмовий звіт про проходження виробничої практики.
8. Презентацію результатів проходження практики.

Кожен із зазначених документів є складовою підсумкового оцінювання

результатів практики та відображає рівень сформованості професійних компетентностей майбутнього логопеда. Під час оцінювання враховуються дисциплінованість, відповідальність, професійна етика, самостійність, ініціативність, творчий підхід до виконання завдань, якість ведення документації та здатність до професійної рефлексії.

Щоденник практики має містити відомості про терміни проходження практики, індивідуальний графік роботи здобувача, перелік виконаних завдань, короткий опис здійснених видів діяльності та результати їх виконання. Записи повинні відображати різноманітність, обсяг і складність професійної діяльності здобувача під час практики.

Письмовий звіт повинен містити інформацію про виконання всіх розділів програми практики, результати проведених обстежень, аналіз та узагальнення досвіду роботи вчителя-логопеда, характеристику проведених занять і заходів, висновки щодо сформованості професійних умінь та навичок, а також пропозиції щодо вдосконалення організації практичної підготовки.

Звітна документація ведеться державною мовою, оформлюється відповідно до вимог академічної доброчесності, подається в охайному та систематизованому вигляді й обов'язково перевіряється керівником практики. Оформлення документації здійснюється протягом усього періоду практики. Повний пакет документів подається на кафедру не пізніше трьох робочих днів після завершення практики. У разі невідповідності змісту або оформлення встановленим вимогам документація може бути повернута здобувачеві на доопрацювання.

Вимоги до презентації результатів практики

Для участі в підсумковій конференції здобувач готує мультимедійну презентацію та усну доповідь, які відображають основні результати проходження виробничої практики.

Презентація повинна висвітлювати зміст виконаної роботи, результати логопедичного обстеження дітей, особливості проведення корекційно-

розвиткових занять, використані технології та методики, приклади дидактичного забезпечення, а також професійні висновки здобувача щодо результатів практики.

Рекомендований обсяг презентації – до 15 слайдів.

Структура презентації:

- титульний слайд (назва практики, прізвище, ім'я та по батькові здобувача, номер академічної групи, дані про керівника практики);
- мета, завдання та база проходження практики;
- характеристика закладу дошкільної освіти;
- результати виконання основних завдань практики;
- приклади проведених діагностичних та корекційно-розвиткових заходів;
- аналіз набутого професійного досвіду;
- висновки та пропозиції.

Під час оформлення презентації рекомендується використовувати шрифт не менше 18 pt для основного тексту та не менше 24 pt для заголовків. Дизайн презентації повинен бути стриманим, логічним та зручним для сприйняття. Текстова інформація має бути лаконічною, а графічні матеріали – змістовними та якісними.

Вимоги до оформлення письмового звіту

Звіт оформлюється на аркушах формату А4 та друкується з одного боку аркуша. Текст виконується шрифтом Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Рекомендовані поля: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – по 20 мм. Сторінки повинні мати наскрізну нумерацію. Структура звіту має відповідати програмі практики та відображати виконання всіх її завдань.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (ЛОГОПЕДИЧНА В СПЕЦІАЛЬНИХ ТА ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ)

Мета виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти) – формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти у сфері логопедії.

Провідне **завдання** виробничої практики – забезпечити якісну підготовку майбутнього логопеда закладу загальної середньої освіти до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій педагога в реальному навчально-виховному процесі.

Одним із засобів успішної підготовки здобувачів до роботи в закладах спеціальної та інклюзивної освіти є практика, яка дозволяє закріпити і поглибити теоретичні знання та здобути навички виконання виробничих функцій і типових завдань діяльності зі спеціальності.

Об'єктами (базами) виробничої практики виступають спеціальні та інклюзивні заклади загальної середньої освіти міста Одеса, Одеської області з якими укладено відповідні угоди. У разі потреби, студенти самі ініціюють проходження практики в інших областях України. У період практики проводяться заняття, спостереження, практичні роботи, пропонуються для вирішення альтернативні програми, варіанти виробничих ситуаційних завдань, у тому числі он-лайн спілкування, що мають конкретну мету і пов'язані з напрямом фахової підготовки.

Очікувані програмні результати навчання

ПРН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

ПРН-5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня

функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН-6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-11. Здатність розв'язувати складні задачі у сфері спеціальної та інклюзивної освіти з урахуванням регіональних потреб.

СК-12. Здатність вибудовувати власний алгоритм корекційно-реабілітаційної логопедичної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

СК-14. Здатність здійснювати моніторинг мовленнєвого розвитку дитини за допомогою скринінгових методик, опитувальників, адаптованих інструментів оцінки та спостереження з урахуванням вікових норм розвитку мовлення

Організація проведення практики

Відповідно до «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (2026 р.), навчального плану та графіка освітнього процесу Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта (Логопедія)» передбачено проходження виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти).

Виробнича практика є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх логопедів та спрямована на закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання, формування професійних компетентностей та набуття практичного досвіду роботи в умовах спеціальних та інклюзивних закладів загальної середньої освіти.

Практикою здобувачів від університету керують викладачі кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, а від баз практики – директори закладів

освіти, їхні заступники, учителі-логопеди, фахівці психолого-педагогічного супроводу та інші працівники, визначені адміністрацією закладу. Направлення здобувачів на практику здійснюється відповідно до наказу ректора університету. Перед початком практики здобувачі забезпечуються програмою практики, методичними рекомендаціями та щоденниками практики.

У період проходження практики на здобувачів поширюються вимоги чинного законодавства України, правила внутрішнього розпорядку закладу освіти, правила охорони праці, техніки безпеки та безпеки життєдіяльності. До початку виконання професійних обов'язків здобувачі проходять необхідні інструктажі та зобов'язані дотримуватися встановлених вимог протягом усього періоду практики.

Під час проходження практики магістранти ознайомлюються з особливостями організації освітнього процесу в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти, структурою та змістом діяльності логопедичної служби, нормативною документацією, посадовими обов'язками вчителя-логопеда, організацією роботи команди психолого-педагогічного супроводу, веденням документації та матеріально-технічним забезпеченням логопедичного кабінету.

Практиканти вивчають особливості організації корекційно-розвиткових занять з учнями з особливими освітніми потребами, беруть участь у проведенні логопедичних обстежень, аналізі результатів діагностики, плануванні та реалізації корекційно-розвиткової роботи, розробленні індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних маршрутів. Особлива увага приділяється формуванню навичок організації індивідуальних, підгрупових та групових занять, використанню сучасних логопедичних технологій, методик і засобів навчання.

Здобувачі беруть участь у підготовці дидактичних матеріалів, наочних посібників, інтерактивних вправ, корекційно-розвиткових програм та інших матеріалів, необхідних для роботи з учнями з особливими освітніми

потребами. Також вони залучаються до консультативної роботи з педагогами та батьками, вивчають особливості міждисциплінарної взаємодії фахівців у процесі психолого-педагогічного супроводу дітей.

Програма виробничої практики передбачає виконання комплексу завдань, спрямованих на узагальнення та практичне застосування здобутих знань, формування професійних умінь і навичок, набуття досвіду самостійної професійної діяльності та перевірку готовності майбутнього логопеда до роботи в умовах сучасної спеціальної та інклюзивної освіти.

Підсумком проходження виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти) є підготовка та подання звітної документації, оформлення звіту про результати практики та його презентація на підсумковій конференції, під час якої здійснюється аналіз результатів професійної діяльності здобувачів та оцінювання рівня сформованості їхніх фахових компетентностей.

Під час виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти) здобувачі виконують такі завдання:

- поглиблюють, закріплюють та систематизують теоретичні знання, отримані під час вивчення логопедії, спеціальної педагогіки, спеціальної психології, інклюзивної освіти та інших дисциплін професійної підготовки;
- здійснюють діагностичне вивчення навчальної (пізнавальної) діяльності учнів з особливими освітніми потребами, визначають рівень сформованості знань, умінь і навичок відповідно до вимог освітніх програм та індивідуальних можливостей дитини;
- проводять комплексне психолого-педагогічне та логопедичне оцінювання з метою визначення особливих освітніх потреб учнів, виявлення структури порушення, супутніх труднощів і потенційних можливостей розвитку;
- формують уміння аналізувати результати діагностичного обстеження та визначати пріоритетні напрями корекційно-розвиткової роботи;
- удосконалюють навички застосування сучасних технологій логопедичної

роботи в умовах спеціальної та інклюзивної освіти;

– набувають практичного досвіду використання набутих знань під час організації освітньої, виховної та корекційно-розвиткової роботи з учнями з особливими освітніми потребами;

– оволодівають уміннями здійснювати диференційований та індивідуальний підхід під час проведення індивідуальних, підгрупових і фронтальних логопедичних занять;

– удосконалюють навички планування корекційно-розвиткової, навчальної та виховної роботи вчителя-логопеда з урахуванням особливостей розвитку та освітніх потреб учнів;

– набувають досвіду розроблення та реалізації індивідуальних програм розвитку, індивідуальних освітніх траєкторій та корекційно-розвиткових програм для дітей з особливими освітніми потребами;

– формують уміння здійснювати професійний аналіз та самоаналіз логопедичних занять, оцінювати їх ефективність і визначати шляхи вдосконалення корекційно-розвиткового процесу;

– виконують функції вчителя-логопеда, опановують особливості використання спеціального обладнання, дидактичних матеріалів, технічних засобів навчання та корекції, необхідних для здійснення логопедичного супроводу;

– набувають умінь добирати, створювати та використовувати навчально-методичне забезпечення, наочні матеріали, цифрові ресурси та сучасні засоби корекційно-розвиткової роботи;

– формують здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології навчання, виховання, розвитку та корекційно-розвиткової підтримки осіб з особливими освітніми потребами;

– удосконалюють уміння аргументовано планувати та надавати психолого-педагогічні й корекційно-розвиткові послуги відповідно до рівня функціонування, можливостей і потреб дитини, оцінювати ефективність власної професійної діяльності;

- розвивають навички міжвідомчої та міждисциплінарної взаємодії з медичними, соціальними та освітніми установами з метою забезпечення комплексного супроводу дітей з особливими освітніми потребами;
- виховують професійно важливі якості майбутнього логопеда: відповідальність, комунікативність, педагогічну культуру, толерантність, творчий підхід до професійної діяльності, здатність до саморозвитку та безперервного професійного вдосконалення.

Розподіл балів за видами діяльності здобувачів під час виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти)

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює		
			Керівник від бази практики (вчитель-логопед)	Керівник практики з фаху	Керівник практики факультету
I. Ознайомлення з роботою закладу загальної середньої освіти		максимальна кількість - 15			
		з них:			
1.1	Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта з урахуванням специфіки закладу	1-2			
1.2	Відвідування та здійснення аналізу занять логопеда ЗЗСО і однокурсників	1-3			
1.3	Вивчення та аналіз документації спеціального закладу	1-5			
1.4	Якість проведення пробних занять за календарно-тематичним планом ЗЗСО	1-5			
II. Навчально-методична, корекційна, психолого-педагогічна робота з дітьми		максимальна кількість - 30			
		з них:			
2.1	Ознайомлення з планом корекційно-виховної роботи	0-2			
2.2	Підготовка та проведення виховних заходів (консультацій логопеда з педагогами закладу, бесіди з батьками тощо)	1-5			
2.3	Особливості підбору матеріалу для занять та проведення логопедичних вправ	1-10			
2.4	Проведення логопедичного обстеження за нозологіями	1-8			
2.5	Складання психолого-педагогічної характеристики дитячого колективу	1-5			

III. Залікові заняття (2 заняття), виховний захід		максимальна кількість - 15			
		з них:			
3.1	Підготовка і проведення залікового заняття № 1	1-5			
3.2	Підготовка і проведення залікового заняття № 2	1-5			
3.3	Проведення виховного заходу	1-5			
IV. Оформлення звітної документації, захист практики		максимальна кількість - 40			
		з них:			
4.1	Звіт з виробничої практики: правильність, структура, власні пропозиції, висновки	1-2			
4.2	Конспекти проведених студентом залікових занять (правильність, будова, аналіз складових) з необхідною наочністю	1-10			
4.3	Картки індивідуального розвитку дитини (мовленнєві) на 2-х дітей, психолого-педагогічна характеристика досліджуваної групи дітей	1-10			
4.4	Презентація за етапами проходження практики	1-10			
4.5	Щоденник практики (оформлення, співвіднесення плану практики)	1-3			
4.6	Захист результатів практики (своєчасне надання відповідної документації за обліком)	1-5			
ВСЬОГО		100			

Вимоги до звітної документації

По закінченні виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої освіти) проводиться заключна конференція, на якій здобувачі освіти звітують про виконану роботу, а також висловлюють свою думку щодо змісту та організації практики. Керівник оцінює роботу кожного здобувача освіти і оформлює звіт за результатами практики.

Звітними документами є:

1. Щоденник виробничої практики.
2. Індивідуальний план виробничої практики (логопедичної в спеціальних та інклюзивних ЗЗСО), узгоджено зі специфікою бази проходження практики.
3. Індивідуальна картка обстеження мовлення дитини з ООП (мовленнєва картка, дидактичний матеріал) – 3шт. (у формі

затвердженій закладом ЗСО освіти).

4. Психолого-педагогічна характеристика дитячого колективу (вільна форма).
5. Конспекти проведених контрольних логопедичних занять, дидактичний матеріал (1 заняття індивідуальне, 1 групове/підгрупове).
6. Звіт про проведений виховного заходу, що відображає взаємозв'язок логопеда з педагогами закладу, батьками (можливо он-лайн формату, конспект заходу, дидактичний матеріал).
7. Звіт з виробничої практики.
8. Презентація роботи практикантів - на звітну конференцію.

Рекомендації щодо складання презентацій у Microsoft PowerPoint

Під час проведення конференції з практики студенти готують доповідь та презентацію, що відображають ключові моменти роботи на виробничій практиці.

Презентація дає можливість наочно уявити інтерактивні підходи, інноваційні ідеї, розробки та плани. Презентація є результатом самостійної роботи студентів, за допомогою якої вони наочно демонструють матеріали публічного виступу перед аудиторією (он-лайн конференції), мають можливість проаналізувати та виокремити значущі елементи корекційно-логопедичних напрямків роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Комп'ютерна презентація – це файл із необхідними матеріалами, що складається з послідовності слайдів. Кожен слайд містить закінчену за змістом інформацію, оскільки вона переноситься на наступний слайд автоматично на відміну текстового документа. Студенту – автору презентації, необхідно вміти розподіляти матеріал у межах сторінки, грамотно розмішувати окремі об'єкти, вміти провести ретельний аналіз поданого матеріалу. У цьому допоможе цілий набір готових об'єктів (піктограм, геометричних фігур, текстових вікон тощо.).

Структура презентації. При середньому розрахунку часу перегляду – 1 хвилина на слайд, кількість слайдів не повинна перевищувати 15-ти.

- Перший слайд презентації має містити тему роботи, прізвище, ім'я та по-батькові виконавця, номер навчальної групи, а також прізвище, ім'я, по-батькові, посаду та науковий ступінь наукового керівника.
- На другому слайді доцільно подати мету та короткий зміст презентації (у даному контексті виробничої практики).
- Наступні слайди слід розбити на розділи згідно з пунктами плану практики.
- На останній слайд виносяться найголовніше, головне зі змісту презентації – висновки та напрями подальшого дослідження.

Рекомендації щодо оформлення презентацій у Microsoft Power Point:

– для візуального сприйняття текст на слайдах презентації має бути не менше 18 пт, а для заголовків – не менше 24 пт;

– макет презентації має бути оформлений у суворій кольоровій гамі; фон не повинен бути надто яскравим або строкатим; підбирати текст таким чином, щоб його добре читати;

– простір слайда (екрана) має бути максимально використаний, за рахунок, наприклад, збільшення масштабу малюнка. Крім того, по можливості необхідно займати верхні $\frac{3}{4}$ площі слайда (екрана), оскільки нижня частина екрана погано проглядається з останніх рядів;

- Кожен слайд повинен містити заголовок; в кінці заголовків точка не ставиться, у заголовках має бути відображено висновок із представленої на слайді інформації; текст на слайдах має добре читатись;

– при додаванні малюнків, схем, діаграм, знімків екрана (скріншотів) необхідно перевірити текст цих елементів на помилки. Необхідно перевірити правильність написання назв малюнків, методик, прізвищ їх авторів тощо.

Основні принципи виконання та представлення комп'ютерної презентації

- комп'ютерна презентація має допомагати доповідачеві під час його виступу, правильно розставляти акценти;
- не ускладнюйте презентацію та не перевантажуйте її текстом, статистичними даними та графічними зображеннями;
- усне мовлення доповідача має доповнювати, описувати, але не переказувати, подану на слайдах інформацію;
- необхідно давати час аудиторії ознайомитися з інформацією кожного нового слайда, а вже після цього давати свої коментарі на екрані;
- презентацію може супроводжувати роздатковий матеріал, якщо це необхідно;
- обов'язково редагуйте презентацію перед виступом після попереднього перегляду (репетиції).

Звіт повинен бути конкретним та стислим.

- Звіт з практики має містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики.
- Звіт повинен складатися з розділів відповідно до індивідуального плану, окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності і конкретизовані.
- Звіт друкується на ПК на одному боці аркуша білого паперу формату А4 через півтора міжрядкових інтервали шрифт - Times New Roman, розмір - 14. Текст необхідно друкувати залишаючи поля таких розмірів: ліве - не менше 2,5 мм, праве - не менше 11 мм, верхнє і нижнє - не менше 15 мм. Складений здобувачем звіт має наскрізну нумерацію сторінок.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (В ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРАХ)

Мета виробничої практики (в інклюзивно-ресурсних центрах) – формування професійної готовності здобувачів вищої освіти до здійснення комплексного психолого-педагогічного та логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивно-ресурсного центру відповідно до завдань і функцій ІРЦ, визначених чинним законодавством України, шляхом набуття практичного досвіду проведення комплексної, у тому числі повторної, оцінки розвитку дітей, визначення категорії (типу) особливих освітніх потреб, ступеня їх прояву та рівня підтримки, планування й реалізації психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових і логопедичних послуг із застосуванням сучасних інноваційних методик і технологій, забезпечення ранньої діагностики, профілактики та супроводу мовленнєвих порушень, надання консультативної допомоги батькам і педагогічним працівникам, участі у діяльності команди психолого-педагогічного супроводу, а також розвитку професійної взаємодії із закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, службами у справах дітей та іншими соціальними інституціями на засадах партнерства з метою забезпечення доступу дітей з особливими освітніми потребами до якісної освіти та ефективної підтримки їхнього розвитку.

Завдання практики:

- ознайомитися з організаційно-функціональною системою діяльності інклюзивно-ресурсного центру, нормативно-правовими засадами його роботи, функціями фахівців та особливостями міждисциплінарної взаємодії у процесі психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами;
- вивчити особливості комплексного супроводу дітей з особливими освітніми потребами різних нозологічних груп з урахуванням їхніх мовленнєвих, психофізичних, когнітивних, емоційно-вольових і комунікативних особливостей;

- удосконалити навички проведення комплексного оцінювання розвитку дітей, добору та застосування сучасних методик психолого-педагогічної і логопедичної діагностики, аналізу та інтерпретації результатів оцінювання для визначення особливих освітніх потреб і рівня підтримки дитини;
- сформувати вміння планувати та реалізовувати корекційно-розвиткові й логопедичні послуги відповідно до індивідуальних потреб, можливостей і рівня функціонування дитини, забезпечуючи ефективність та результативність професійної діяльності;
- набути практичного досвіду використання інноваційних логопедичних, корекційно-педагогічних технологій, цифрових інструментів комунікації та адаптивних стратегій у процесі профілактики, діагностики й подолання мовленнєвих порушень;
- удосконалити навички розроблення рекомендацій щодо організації освітнього маршруту дитини, визначення напрямів психолого-педагогічного супроводу та участі у створенні індивідуальної програми розвитку;
- розвинути вміння здійснювати консультативну та просвітницьку діяльність для батьків, педагогів і членів команди супроводу щодо особливостей розвитку, навчання, комунікації та соціалізації дітей з особливими освітніми потребами;
- сформувати здатність до ефективної професійної взаємодії з фахівцями мультидисциплінарної команди, закладами освіти, медичними та соціальними установами на засадах партнерства та командної роботи;
- удосконалити навички ведення професійної документації інклюзивно-ресурсного центру, оформлення висновків комплексного оцінювання, протоколів спостереження, планів і результатів корекційно-розвиткової роботи відповідно до чинних вимог;
- сформувати професійно-етичну культуру, дотримання принципів конфіденційності, толерантності, інклюзивності та деонтологічних

засад у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами та їхніми родинami;

- розвинути професійно-рефлексивні вміння, здатність до самоаналізу результатів власної діяльності, оцінювання ефективності застосованих методик і визначення напрямів подальшого професійного вдосконалення.

Об'єктами (базами) проходження виробничої практики виступають:

- Одеський обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсні центри Одеської області;
- інклюзивно-ресурсні центри України, фахівці яких є студентами Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;
- інклюзивно-ресурсні центри України, на базі яких, за потреби, студенти-практиканти можуть виконувати завдання програми з виробничої практики.

Очікувані програмні результати навчання

ПРН-3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

ПРН-4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

ПРН-5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з

особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН-6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

ПРН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

ПРН 16. Забезпечувати ранню діагностику, профілактику і супровід мовленнєвих розладів, використовуючи адаптивні стратегії логопедичного впливу та інструменти цифрової комунікації. Розвивати партнерство з родинами, педагогами, медичними і соціальними фахівцями задля своєчасного та ефективного реагування на потреби дитини в умовах раннього втручання.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-11. Здатність розв'язувати складні задачі у сфері спеціальної та інклюзивної освіти з урахуванням регіональних потреб.

СК-12. Здатність вибудовувати власний алгоритм корекційно-реабілітаційної логопедичної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

СК-14. Здатність здійснювати моніторинг мовленнєвого розвитку дитини за допомогою скринінгових методик, опитувальників, адаптованих інструментів оцінки та спостереження з урахуванням вікових норм розвитку мовлення.

Організація проведення практики

Відповідно до «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (2026 р.), навчального плану та графіка освітнього процесу Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта (Логопедія)» передбачено проходження виробничої практики (в інклюзивно-ресурсних центрах).

Організацію та методичний супровід практики від університету здійснюють викладачі профільної кафедри, які виконують функції керівників практики. Безпосереднє керівництво діяльністю здобувачів на базах практики забезпечують директори інклюзивно-ресурсних центрів, їх заступники, учителі-логопеди, дефектологи та інші фахівці, визначені адміністрацією установи. Направлення здобувачів освіти на практику здійснюється відповідно до наказу ректора університету. Перед початком практики здобувачі забезпечуються програмою практики, методичними рекомендаціями та щоденниками практики.

У період проходження практики на здобувачів поширюються вимоги чинного законодавства України про працю, правила охорони праці, безпеки життєдіяльності, санітарно-гігієнічні норми та правила внутрішнього розпорядку, що діють в інклюзивно-ресурсному центрі. До початку виконання професійних обов'язків здобувачі проходять відповідні інструктажі з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Здобувач повинен своєчасно прибути на базу практики та виконувати програму практики в повному обсязі.

Під час проходження практики магістранти ознайомлюються з організаційною структурою інклюзивно-ресурсного центру, нормативно-правовим забезпеченням його діяльності, функціональними обов'язками фахівців, особливостями ведення документації, організацією комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, консультативною діяльністю та міждисциплінарною взаємодією фахівців команди психолого-педагогічного супроводу. Особлива увага приділяється вивченню змісту діяльності вчителя-логопеда в умовах інклюзивно-ресурсного центру, організації діагностичної, консультативної та корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами та їхніми батьками.

Практиканти беруть участь у проведенні комплексної оцінки розвитку дітей, аналізі результатів обстеження, підготовці висновків і рекомендацій щодо освітнього маршруту дитини, розробленні індивідуальної програми

розвитку, підготовці дидактичних матеріалів та засобів корекційно-розвиткового впливу, спостерігають та аналізують роботу фахівців інклюзивно-ресурсного центру, а також виконують окремі професійні завдання під керівництвом наставників.

Програма виробничої практики (в інклюзивно-ресурсних центрах) спрямована на узагальнення та систематизацію теоретичних знань, формування професійних компетентностей майбутнього логопеда, набуття практичного досвіду роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, розвиток умінь здійснювати діагностичну, консультативну, корекційно-розвиткову та дослідницьку діяльність, а також перевірку готовності здобувачів до самостійного виконання професійних функцій.

Під час виробничої практики здобувачі виконують такі завдання:

- здійснюють діагностичне вивчення навчальної (пізнавальної), мовленнєвої та психофізичної діяльності дітей з особливими освітніми потребами;
- визначають рівень сформованості знань, умінь і навичок дитини відповідно до вікових та освітніх вимог;
- беруть участь у проведенні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з метою визначення її особливих освітніх потреб та виявлення супутніх порушень розвитку;
- поглиблюють і закріплюють теоретичні знання, набуті під час вивчення дисциплін професійної підготовки;
- формують уміння застосовувати сучасні логопедичні технології, методи та прийоми у практичній діяльності;
- набувають навичок аналізу та оцінювання ефективності логопедичних і корекційно-розвиткових заходів;
- удосконалюють уміння проводити науково-практичні дослідження у сфері спеціальної освіти та логопедії;
- опановують функціональні обов'язки вчителя-логопеда інклюзивно-ресурсного центру, засвоюють особливості використання спеціального

обладнання, дидактичних матеріалів та технічних засобів, необхідних для проведення діагностичної та корекційно-розвиткової роботи;

– формують навички професійної взаємодії з батьками, педагогами та іншими фахівцями команди психолого-педагогічного супроводу;

– розвивають професійно важливі особистісні якості: відповідальність, педагогічну культуру, комунікативність, емпатійність, творчий підхід до вирішення професійних завдань, здатність до професійної рефлексії та самовдосконалення.

Підсумком проходження виробничої практики є оформлення та подання звітної документації, підготовка звіту про результати практики та його публічний захист на підсумковій конференції.

Розподіл балів за видами діяльності здобувачів під час виробничої практики (в інклюзивно-ресурсних центрах)

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює		
			Керівник практики від ІРЦ	Керівник практики з фаху	Відповідальний керівник за організацію практики
I. Ознайомлення з роботою інклюзивно-ресурсного центру		максимальна кількість - 10			
		з них:			
1.1	Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта	1-5			
1.2	Відвідування та здійснення аналізу засідань ІРЦ	1-5			
II. Складання висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи		максимальна кількість - 30			
		з них:			
2.1	Складання пробного висновку	0-15			
2.2	Складання залікового висновку	1-15			
III. Корекційні заняття (2 заняття)		максимальна кількість - 30			

		з них:			
3.1	Підготовка і проведення пробного корекційного заняття	1-15			
3.2	Підготовка і проведення залікового заняття	1-15			
IV. Матеріали консультативної роботи (2 консультації)		максимальна кількість - 10			
		з них:			
4.1	Консультація для батьками				
4.2	Консультація для педагогів або фахівців команди супроводу				
V. Індивідуальне завдання		максимальна кількість - 10			
		з них:			
VI. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість - 10			
		з них:			
4.1	Щоденник практики	1-5			
4.2	Звіт з педагогічної практики	1-5			
	ВСЬОГО	100			

Вимоги до звітної документації

По закінченні виробничої практики (в інклюзивно-ресурсних центрах) проводиться заключна конференція, на якій здобувачі освіти звітують про виконану роботу, а також висловлюють свою думку щодо змісту та організації практики. Керівник оцінює роботу кожного здобувача освіти і оформлює звіт за результатами практики.

Звітними документами є:

1. Щоденник практики з описом змісту виконаної роботи та аналізом професійної діяльності.
2. Індивідуальний план роботи студента-практиканта.
3. 2 висновки комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини – тільки частину, в якій визначаються мовленнєві або навчальні труднощі.

4. 2 конспекти корекційних (логопедичних) занять та дидактичний матеріал до них.
5. Матеріали консультативної роботи з батьками, педагогами або фахівцями команди супроводу (консультації, рекомендації, інформаційні пам'ятки тощо) – 2 консультації.
6. Індивідуальне завдання з аналітичними висновками щодо результатів професійної діяльності.
7. Звіт з виробничої практики.

Під час проведення конференції з практики студенти готують доповідь та презентацію, що відображають ключові моменти роботи на виробничій практиці.

Презентація дає можливість наочно уявити інтерактивні підходи, інноваційні ідеї, розробки та плани. Презентація є результатом самостійної роботи студентів, за допомогою якої вони наочно демонструють матеріали публічного виступу перед аудиторією (он-лайн конференції), мають можливість проаналізувати та виокремити значущі елементи корекційно-логопедичних напрямків роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Комп'ютерна презентація – це файл із необхідними матеріалами, що складається з послідовності слайдів. Кожен слайд містить закінчену за змістом інформацію, оскільки вона переноситься на наступний слайд автоматично на відміну текстового документа. Студенту – автору презентації, необхідно вміти розподіляти матеріал у межах сторінки, грамотно розміщувати окремі об'єкти, вміти провести ретельний аналіз поданого матеріалу. У цьому допоможе цілий набір готових об'єктів (піктограм, геометричних фігур, текстових вікон тощо.).

Структура презентації. При середньому розрахунку часу перегляду – 1 хвилина на слайд, кількість слайдів не повинна перевищувати 15-ти.

- Перший слайд презентації має містити тему роботи, прізвище, ім'я та по-батькові виконавця, номер навчальної групи, а також

прізвище, ім'я, по-батькові, посаду та науковий ступінь наукового керівника.

- На другому слайді доцільно подати мету та короткий зміст презентації (у даному контексті виробничої практики).
- Наступні слайди слід розбити на розділи згідно з пунктами плану практики.
- На останній слайд виноситься найголовніше, головне зі змісту презентації – висновки та напрями подальшого дослідження.

Рекомендації щодо оформлення презентацій у Microsoft Power Point:

– для візуального сприйняття текст на слайдах презентації має бути не менше 18 пунктів, а для заголовків – не менше 24 пунктів;

– макет презентації має бути оформлений у суворій кольоровій гамі; фон не повинен бути надто яскравим або строкатим; підбирати текст таким чином, щоб його добре читати;

– простір слайда (екрана) має бути максимально використаний, за рахунок, наприклад, збільшення масштабу малюнка. Крім того, по можливості необхідно займати верхні $\frac{3}{4}$ площі слайда (екрана), оскільки нижня частина екрана погано проглядається з останніх рядів;

- Кожен слайд повинен містити заголовок; в кінці заголовків точка не ставиться, у заголовках має бути відображено висновок із представленої на слайді інформації; текст на слайдах має добре читатись;

– при додаванні малюнків, схем, діаграм, знімків екрана (скріншотів) необхідно перевірити текст цих елементів на помилки. Необхідно перевіряти правильність написання назв малюнків, методик, прізвищ їх авторів тощо.

Основні принципи виконання та представлення комп'ютерної презентації

- комп'ютерна презентація має допомагати доповідачеві під час його виступу, правильно розставляти акценти;
- не ускладнюйте презентацію та не перевантажуйте її текстом, статистичними даними та графічними зображеннями;

- усне мовлення доповідача має доповнювати, описувати, але не переказувати, подану на слайдах інформацію;
- необхідно давати час аудиторії ознайомитися з інформацією кожного нового слайда, а вже після цього давати свої коментарі на екрані;
- презентацію може супроводжувати роздатковий матеріал, якщо це необхідно;
- обов'язково редагуйте презентацію перед виступом після попереднього перегляду (репетиції).

Звіт повинен бути конкретним та стислим.

- Звіт з практики має містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики.
- Звіт повинен складатися з розділів відповідно до індивідуального плану, окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності і конкретизовані.
- Звіт друкується на ПК на одному боці аркуша білого паперу формату А4 через півтора міжрядкових інтервали шрифт - Times New Roman, розмір - 14. Текст необхідно друкувати залишаючи поля таких розмірів: ліве - не менше 2,5 мм, праве - не менше 11 мм, верхнє і нижнє - не менше 15 мм. Складений здобувачем звіт має наскрізну нумерацію сторінок.

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Мета переддипломної практики – полягає у формуванні дослідницьких навичок та вмінь, необхідних для практичного застосування новітніх наукових досягнень у професійній діяльності.

Завдання практики:

- доопрацювання висновків, списку літературних джерел, додатків кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- підготовка доповіді до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи, допоміжних матеріалів та мультимедії;
- підготовка статті або тез з кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- оформлення щоденника практики;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань здобувачів освіти щодо організації наукових досліджень в галузі спеціальної освіти, отриманих ними під час вивчення фундаментальних та прикладних дисциплін. Ознайомлення з організацією науково-дослідницькою роботою кафедри;
- вдосконалення вміння застосовувати набуті знання на практиці під час проведення дослідницької роботи, обробки отриманих даних та оформлення результатів;
- формування вміння робити наукові доповіді та кваліфіковано вести наукову дискусію;
- формування вміння користуватися сучасними інформаційними засобами з метою ознайомлення з останніми досягненнями сучасної науки;
- розвиток творчого ставлення до професії спеціального педагога, логопеда прагнення до постійного професійного самовдосконалення.

Об'єктами (базами) проходження переддипломної практики є кафедра спеціальної та інклюзивної освіти Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені

К. Д. Ушинського».

Переддипломна практика проходить під безпосереднім керівництвом наукових керівників кваліфікаційних (магістерських) робіт, які здійснюють організаційно-методичний супровід діяльності здобувачів вищої освіти, надають консультації щодо виконання індивідуальних завдань, організації та проведення дослідження, аналізу й узагальнення отриманих результатів, підготовки матеріалів кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Базою для виконання програми практики є кафедра спеціальної та інклюзивної освіти, на якій здобувачі мають можливість опрацювати нормативно-правову, навчально-методичну та наукову документацію, здійснювати збір, систематизацію та аналіз емпіричних даних, узагальнювати результати дослідження, апробувати окремі положення кваліфікаційної роботи та готувати матеріали до її завершення.

Організація переддипломної практики спрямована на забезпечення завершального етапу професійної підготовки магістрів, удосконалення їхніх дослідницьких, аналітичних та професійних компетентностей, розвиток навичок самостійної науково-дослідної діяльності, необхідних для успішного виконання та захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Очікувані програмні результати навчання

ПРН-1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

ПРН-2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

ПРН-4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати

достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

ПРН-10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

ПРН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН-12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

ПРН-14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проєкти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Загальні компетентності:

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК -9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності:

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проєкти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-12. Здатність вибудовувати власний алгоритм корекційно-реабілітаційної логопедичної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Організація проведення практики

Відповідно до «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (2026 р.), навчального плану та графіка освітнього процесу Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта (Логопедія)» передбачено проходження переддипломної практики.

Переддипломна практика здобувачів вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта проводиться на базі кафедри спеціальної та інклюзивної освіти. Практика є завершальним етапом професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та спрямована на узагальнення, систематизацію і поглиблення теоретичних знань, удосконалення професійних і дослідницьких компетентностей, а також завершення кваліфікаційного дослідження.

Практикою здобувачів керують викладачі кафедри спеціальної та інклюзивної освіти – наукові керівники кваліфікаційних (магістерських) робіт, які здійснюють науково-методичний супровід виконання індивідуального плану практики, надають консультації щодо організації та проведення дослідження, аналізу та інтерпретації отриманих результатів, підготовки апробаційних матеріалів, оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи та підготовки до її захисту.

У період проходження практики на здобувача поширюються вимоги чинного законодавства України, правила охорони праці, безпеки життєдіяльності та внутрішнього розпорядку, які діють в Університеті Ушинського, зокрема на кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти.

Здобувач повинен своєчасно прибути на кафедру спеціальної та інклюзивної освіти відповідно до графіка освітнього процесу та виконувати всі види робіт, передбачені програмою практики та індивідуальним планом.

Під час проходження практики здобувач здійснює опрацювання наукової та навчально-методичної літератури, систематизацію й узагальнення результатів дослідження, статистичну та якісну обробку отриманих даних, підготовку висновків і практичних рекомендацій, оформлення тексту кваліфікаційної (магістерської) роботи відповідно до встановлених вимог.

Переддипломна практика передбачає вдосконалення навичок науково-дослідної діяльності, критичного аналізу наукових джерел, використання сучасних методів збору та обробки емпіричних даних, формування вмінь презентувати результати власного дослідження та обґрунтовувати наукові положення й висновки.

Протягом практики здобувач зобов'язаний дотримуватися встановленого графіка роботи, своєчасно звітувати про виконання індивідуального плану, брати участь у консультаціях із науковим керівником, виконувати його рекомендації та своєчасно подавати матеріали кваліфікаційної роботи для перевірки.

Результатом проходження переддипломної практики є завершення кваліфікаційного дослідження, підготовка та належне оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи, підготовка здобувача до її публічного захисту, а також подання звітної документації з практики відповідно до встановлених вимог.

Під час виробничої практики здобувачі виконують такі завдання:

– поглиблюють та закріплюють теоретичні знання щодо організації та методології наукових досліджень у галузі спеціальної освіти, набуті під час вивчення дисциплін професійної підготовки;

– ознайомлюються з особливостями організації науково-дослідної роботи на кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти, сучасними напрямками наукових досліджень у галузі логопедії та спеціальної освіти;

– удосконалюють навички самостійного проведення наукового дослідження, аналізу, систематизації та узагальнення наукової інформації;

- здійснюють обробку, аналіз та інтерпретацію результатів емпіричного дослідження, формулюють науково обґрунтовані висновки та практичні рекомендації;
- доопрацьовують структурні компоненти кваліфікаційної (магістерської) роботи, зокрема вступ, розділи дослідження, висновки, список використаних джерел та додатки;
- оформлюють кваліфікаційну (магістерську) роботу відповідно до встановлених вимог щодо структури, змісту та технічного оформлення;
- удосконалюють уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології та цифрові ресурси для пошуку, опрацювання, аналізу й представлення результатів наукових досліджень;
- набувають досвіду підготовки наукових публікацій за результатами дослідження, оформлюють та подають до друку статтю або тези доповіді за темою кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- формують уміння презентувати результати власного дослідження, готують доповідь, презентаційні матеріали та інші інформаційні ресурси до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- удосконалюють навички ведення наукової дискусії, аргументованого представлення результатів дослідження та відстоювання власної наукової позиції;
- розвивають дослідницьку культуру, академічну доброчесність, відповідальність за результати наукової діяльності та готовність до безперервного професійного саморозвитку;
- формують творче ставлення до професійної діяльності спеціального педагога та логопеда, прагнення до впровадження інноваційних підходів у практику спеціальної та інклюзивної освіти;
- ведуть та своєчасно оформлюють щоденник практики, готують і подають звітну документацію відповідно до вимог програми практики.

Підсумком проходження переддипломної практики є завершення кваліфікаційної (магістерської) роботи, підготовка доповіді та презентаційних матеріалів до її захисту, оформлення звітної документації з практики та проходження процедури передзахисту кваліфікаційної (магістерської) роботи на кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти.

Передзахист передбачає представлення здобувачем основних результатів проведеного дослідження, обґрунтування наукової новизни, теоретичного та практичного значення отриманих результатів, демонстрацію готовності кваліфікаційної (магістерської) роботи до публічного захисту. Під час передзахисту здійснюється оцінювання якості виконання дослідження, рівня сформованості дослідницьких компетентностей здобувача та надаються рекомендації щодо остаточного доопрацювання роботи.

Успішне проходження передзахисту є підтвердженням готовності здобувача до підсумкової атестації та публічного захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Розподіл балів за видами діяльності здобувачів під час переддипломної практики

№	Види завдань	Максим Кількість балів	Отримана кількість балів		
			Науковий керівник кваліфікаційної (магістерської) роботи	Керівник практики	Середня кількість балів
1	Доопрацювання висновків, списку літературних джерел, додатків кваліфікаційної (магістерської) роботи	12			
2	Оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи	10			
3	Підготовка доповіді до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи, допоміжних матеріалів та мультимедії	10			
4	Передзахист кваліфікаційної (магістерської) роботи на розширеному засіданні кафедри	22			

5	Підготовка реферату кваліфікаційної (магістерської) роботи	14			
6	Оформлення щоденника практики	12			
7	Захист практики, залік	20			
Всього		100			

Вимоги до звітної документації

Після завершення переддипломної практики на кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти проводиться підсумкова конференція, під час якої здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики, представляють результати проведеної науково-дослідної роботи та висловлюють пропозиції щодо вдосконалення її змісту й організації. Керівники практики аналізують результати роботи здобувачів та оцінюють ступінь виконання завдань практики.

Обов'язковим підсумковим етапом переддипломної практики є передзахист кваліфікаційної (магістерської) роботи, який проводиться на кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти. Під час передзахисту здобувач представляє основні положення дослідження, обґрунтовує актуальність теми, характеризує методологію дослідження, висвітлює отримані результати, висновки та практичні рекомендації, а також демонструє готовність кваліфікаційної (магістерської) роботи до публічного захисту. За результатами передзахисту кафедра надає рекомендації щодо допуску роботи до захисту та, за необхідності, визначає напрями її доопрацювання.

За результатами проходження переддипломної практики здобувач подає таку звітну документацію:

1. Щоденник переддипломної практики.
2. Письмовий звіт про проходження переддипломної практики.
3. Наукову статтю або тези доповіді за темою кваліфікаційної (магістерської) роботи.
4. Матеріали до передзахисту кваліфікаційної (магістерської) роботи (доповідь, презентацію та інші матеріали, передбачені вимогами кафедри).

Щоденник практики є документом, у якому відображаються зміст, обсяг і результати виконаної роботи під час проходження практики. У ньому фіксуються терміни проходження практики, індивідуальний план роботи здобувача, консультації з науковим керівником, етапи виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи та інші види діяльності, передбачені програмою практики.

Письмовий звіт має містити відомості про виконання програми переддипломної практики, результати науково-дослідної діяльності, ступінь готовності кваліфікаційної (магістерської) роботи, характеристику проведеної роботи щодо узагальнення та інтерпретації результатів дослідження, підготовки наукової публікації та матеріалів до передзахисту.

У звіті доцільно відобразити результати виконання індивідуального плану практики, сформовані професійні та дослідницькі компетентності, рівень готовності кваліфікаційної (магістерської) роботи до захисту, а також власні висновки щодо значущості виконаної роботи для професійного становлення майбутнього фахівця.

Звітна документація повинна бути виконана державною мовою, відповідати вимогам академічної доброчесності, бути грамотною, логічною та акуратно оформленою. Усі документи подаються на перевірку науковому керівнику практики.

Оформлення звітної документації здійснюється протягом усього періоду практики. Повний пакет документів подається на кафедру спеціальної та інклюзивної освіти не пізніше трьох робочих днів після завершення практики. До моменту проведення передзахисту здобувач повинен подати завершений текст кваліфікаційної (магістерської) роботи, підготовлену доповідь та презентаційні матеріали.

Письмовий звіт оформлюється на аркушах формату А4 та друкується з одного боку аркуша. Текст виконується шрифтом Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – по 20 мм. Сторінки звіту повинні мати наскрізну

нумерацію. Структура звіту має відповідати програмі переддипломної практики та відображати виконання її основних завдань.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ

Зміст критеріїв оцінювання	Шкала ECTS	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
<p>Здобувач освіти цілком виконав програму практики, виявив при цьому високий рівень опанування програмного матеріалу, самостійність, уміння робити висновки та узагальнення. Засвідчив належну фахову та методичну підготовку, показав високу загальну, професійну й мовну культуру, здатність до самоаналізу власної діяльності. Вчасно надав належно оформлену документацію.</p>	90-100	A	Відмінно
<p>Здобувач освіти цілком виконав програму практики, виявив при цьому достатній рівень компетентності. Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, уміло використовує професійну та наукову термінологію. Документацію оформлено якісно та надано вчасно, однак у процесі роботи були незначні фактичні або методичні недоліки.</p>	82-89	B	Добре
<p>Здобувач освіти цілком виконав програму практики. Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, уміло використовує професійну та наукову термінологію, однак в роботі допущено незначні помилки. Документацію оформлено якісно та надано вчасно, однак у процесі роботи допущено незначні фактичні або методичні помилки.</p>	74-81	C	

Здобувач освіти частково виконав програму практики: відтворив значну частину вивченого матеріалу, виявив базові знання, однак не виказував самостійності під час проходження практики. Документацію надано невчасно або її оформлення не відповідає вимогам.	64-73	D	Задовільно
Здобувач освіти частково виконав програму практики: допустив помилки під час проведення, виконання завдань, простежується безвідповідальне ставлення студента до практики. Документацію надано повністю, однак її оформлення не якісне або не повне.	60-63	E	
Здобувач освіти не виконав більшості завдань практики. Отримав негативний відгук про роботу під час практики. Виконав лише окремі види робіт. У такому разі здобувач освіти може повторно пройти практику для доопрацювання невиконаних завдань та її захистити.	35-59	FX	Незадовільно
Здобувач освіти абсолютно не виконав програму практики або не з'явився на практику. Є потреба повторного проходження педагогічної практики.	1-34	F	

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

До захисту допускаються здобувачі, які повністю виконали програму практики, представили звітну документацію відповідно до встановленої форми та одержали позитивну характеристику керівника від бази практики. Захист підсумків виробничих практик магістрів здійснюється під час проведення підсумкової конференції (впродовж 10 днів після закінчення терміну практики) у призначений керівником практики термін, у присутності комісії, що призначена завідувачем кафедри.

Захист звітної документації з практики здійснюється усно. Під час захисту практики, крім офіційної звітної документації, магістри розповідають про свій досвід, який вони набули у процесі проходження практики, особисті міркування та побажання.

Підсумкова оцінка за проходження виробничої практики виставляється з урахуванням відгуків і запропонованих оцінок керівників від бази практики, оцінок керівників з фаху та якості оформлення звітної документації.

За умови успішного захисту виробничих практик ставиться оцінка, яка вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку здобувача керівником практики. Оцінка за практику виставляється за результатами виконання програми практик. Оцінка з практики враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність здобувача. Під час визначення рівня академічної успішності при отриманні диплому разом з іншими оцінками здобувача враховуються оцінки за практику.

Студенти, які не з'явилися на залік без поважних причин, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Студентам, які одержали з практики оцінку «незадовільно», може призначатися повторне проходження практики або у термін, визначений деканатом Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Маршрут переходу дитини з послуги раннього втручання в інклюзивне середовище ЗДО: Методичний довідник / О.В. Кривоногова, І.М. Орленко.- Одеса, 2020. 31с. с додатками.
2. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навчально-методичний посібник. Київ : 2018. 252 с.
3. Особливості організації інклюзивного навчання в закладі освіти: Методичний посібник / Н.В. Заварова, О.А. Солнцева, І.М. Орленко, К.М. Павленко. – Одеса: видавець Удача, 2020. 248 с.
4. Організація безпечного освітнього простору: координація дій. Навчально-методичний посібник. /Кол. автор.: Бальбуза О., Варє І., Заварова Н., Краснощок Т., Кривоногова О., Лєскова А., Орленко І., Солнцева О. Одеса-Умань: Видавець Сочінській М.М., 2023. 190 с.
5. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами / методичні рекомендації / укладачі: Н. Софій, О. Стягунова, О. Федоренко. Київ, УІРО, 2024, 40 с.
6. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : «ТОВ Агенство «Україна», 2019. 300 с.
7. Полупанова Яна Миколаївна. Організаційно-методичне забезпечення діяльності фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів в умовах викликів сьогодення. Доктор філософії : спец.. 016 - Спеціальна освіта : захищена 2024-02-15. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України. Київ, 2024. <https://ispukr.org.ua/?p=10990>
8. Прохоренко Л. І., Ярмола Н. А., Набоченко О., Данілавічюте Е. А., Ільяна В. М., Костенко Т. М., Чеботарьова О. В., Литовченко С. В., Бабяк О. О., Недозим І. В., Омельченко І. М., Блєч Г. О., Трикоз С. В., Гладченко І. В., Трофименко Л. І., Рібцун Ю. В., Мартинюк З. С., Довгопола К. С., Жук В. В., Грибань Г. В., Курінна В. Р. (уклад.). Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі. Київ: Інститут спеціальної педагогіки та психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. 2021. <https://ispukr.org.ua/?p=12983>
9. Шеремет М. К., Боряк О. Б. Неврологічні основи логопедії: навч. посіб. Суми : Вид-во : СумДПУ. 2022. 276 с.

Допоміжна

- 1 Галущенко В.І. Інтегративні підходи застосування ігрових технологій в корекційній роботі з дітьми з ТПМ. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*. Вип. 25 /за ред. О.Гаврилова Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В. 2025, 290 с., С.62-81. <https://aqce.com.ua/>

- 6 Галущенко В.І. Специфіка комплексного корекційного підходу до проблеми дисграфії та дислексії у дітей молодшого шкільного віку. «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Педагогіка»): журнал. 2025. № 10(50) 2389 2025с. С.1832-1842. <http://perspectives.pp.ua/index>.
- 2 Галущенко В.І. Стан проблеми організації взаємодії фахівців та сімей дітей з особливими освітніми потребами. *Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка»): журнал № 14 (32) 2023. 1111 с. С. 91-98.* <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/index>

1. Орленко І.М., Кривоногова О. В., Трапізанова Н. В. Маршрут переходу з послуги раннього втручання до інклюзивного освітнього середовища закладу дошкільної освіти. *Габітус: Науковий журнал. 2022. Випуск 39. С.113-117.*

2. Соколова Г.Б. Психологічні властивості особистості вчителів, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами. *Габітус. 2024. №62. С.121–126.*

3. Соколова Г. Б. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами з родин вимушених переселенців як елемент акомодативного процесу. *Наукові інновації та передові технології. Серія: Психологія. 2025. Вип. 3 (43). С. 1718–1729.*

4. Соколова Г. Б., Кравець Ю. О. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами: організаційні і методичні аспекти. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : науково-методичний збірник. Київ, 2023. Випуск 23. С. 178-195.*

5. Соколова Г.Б., Орленко І.М. Методичні рекомендації щодо визначення освітніх труднощів та рівня підтримки у дітей раннього та дошкільного віку / Прохоренко Л.І., Шевченко В.М., Шевченко Ю.В., Орленко І.М., Соколова Г.Б., 2022. 133 с.

6. Pirchio S., Arcidiacono F., Passiatore Y. Editorial: Inclusive schools for a diverse world: Psychological and educational factors and practices harming or promoting inclusion at school. *Frontiers in Psychology. Vol. 13. 2022.*

Інформаційні ресурси

1. Міжнародні документи зі сфери інклюзивної освіти [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.ussf.kiev.ua/news/323/>

2. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт.
URL : <http://www.mon.gov.ua>

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

4. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт.
URL : <http://odnb.odessa.ua/>.

5. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт.
URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>